

# **A belső minőségellenőrzési rendszer kialakítása és szervezése kisvállalkozások esetén**

**A MER jellemzői egyéni rendszerben  
dolgozó könyvvizsgálóknál**

# A MER lényege

A magyar nemzeti könyvvizsgálati standardok rendszerébe tartozó alapvető könyvvizsgálati standard. Lényege, hogy a könyvvizsgálónak **ki kell alakítania azon eljárások rendszerét, melyek alkalmazása biztosítja számára a könyvvizsgálati munka minden szakaszában az oda vonatkozó standardban megfogalmazott követelmények betartását. Ki kell alakítani egy hatékony belső minőségellenőrzési rendszert.**

# MER szükségessége

Egy-egy megbízásnál könyvvizsgálata során **azonos könyvvizsgálói kockázat – egységes követelmény** a működési formától függetlenül

Amennyiben a szakmai követelményeket nem tartja be a könyvvizsgáló, véleményét nem pontról-pontra haladva alakítja ki, akkor azt kockáztatja, hogy a beszámolóról nem megfelelő véleményt alakít ki, vagyis **nem megfelelő záradékot ad.**

# Elvárások a MER-rel szemben 1.

Standard követelménye több irányú

- **szakmai követelmények** (hibák feltárása, minősítése, hatásuk mérlegelése, könyvvizsgálói vélemény kialakítása, írásbeli jelentés)
- **etikai elvárások** (függetlenség, szakmaiság)
- ezek betartása érdekében az audit munka minden fázisára kiterjedő, jól átgondolt, testreszabott **ellenőrző-rendszer (belső ellenőrzés)** alkalmazása

## Elvárások a MER-rel szemben 2.

**A kialakított módszertan az alkalmazott belső ellenőrzési eljárások rendszere, mellyel szemben megfogalmazott követelmények:**

- Fogalmazza meg a könyvvizsgáló felé az etikai, szakmai **elvárásokat**, betartásuk ellenőrzését
- Határozza meg a könyvvizsgálat rendjét, főbb feladatokat, **módszertani eljárásokat**, alkalmazandó megoldásokat
- Legyen **egyértelmű, egységes és viszonylag állandó**
- Igazodjon a tényleges könyvvizsgálói **gyakorlathoz**

## Elvárások a MER-rel szemben 3.

**A kialakított módszertan az alkalmazott belső ellenőrzési eljárások rendszere, mellyel szemben megfogalmazott követelmények (folytatás):**

- A tennivalók meghatározásával segítse a felmerülő **problémák tisztázását**, a külső konzultációk szükségességének mérlegelését
- Biztosítsa a munka megfelelő áttekintését és a következtetések levonását, a **megfelelő vélemény** kialakítását

# MER sajátosságai 1.

## MER követelményei a közreműködő könyvvizsgálók létszámától függetlenül

- MER szakmai követelményei egységesek (a végső célnak teljesülni kell!)
- Szükséges egy előre kialakított módszertan, egy állandó követelményrendszer, ami segíti az audit munka során a standardok alkalmazását
- A rendszer kialakítását segítheti egy számítógépes program, ami általános támogatást nyújt a könyvvizsgálathoz (tapasztalatok szerint ettől még nincs szakmai érvelés, tényleges áttekintés, nem biztos, hogy megfelelő a következtetés)

## MER sajátosságai 2.

### MER követelményei a közreműködő könyvvizsgálók létszámától függően

- Alkalmazott módszerek, eljárások egyéni könyvvizsgálók esetén egyszerűbbek
- Nem kell több személyre összehangolni a szakmai és etikai feltételeket, ellenőrzésük kérdéslistával történhet
- Több éves megbízás esetén a korábbi vizsgálati tapasztalatok közvetlenül hasznosíthatóak
- **Nincs kontroll, ezért a könyvvizsgálat során elkövetett hiba kiszűrését a folyamat részeként kell biztosítani!**



# Egyéni könyvvizsgálói MER kialakításának szempontjai 1.

A MER minimális tartalmi követelményei az audit munka folyamatából vezethetők le.

A könyvvizsgálati munka fázisai:

- 1. A megbízás elfogadása** – beleértve az ügyfél megismerését, a könyvvizsgáló függetlenségének, felkészültségének felmérését, az etikai követelmények betartását, a rendelkezésre álló idő és a szakmai tapasztalatok mérlegelését

# Egyéni könyvvizsgálói MER kialakításának szempontjai 2.

**2. Előkészítés** – az érvényes előírásoknak megfelelő elfogadó nyilatkozat, szerződés, kockázatbecslés, könyvvizsgálói eljárások tervezése, a fontosabb stratégiai lépések meghatározása, a munkaprogram összeállítása

**3. Évközi vizsgálatok elvégzése** – melynek része a belső ellenőrzési folyamatok értékelése, a rendszervizsgálat, a kontrollok hatékonyságának mérése, az ellenőrzési tesztek elvégzése és kiértékelése

# Egyéni könyvvizsgálói MER kialakításának szempontjai 3.

- 4. Év végi vizsgálat** – a beszámoló sorainak ellenőrzése, beleértve a megtervezett eljárások elvégzését és dokumentálását, a külső megerősítések beszerzését és értékelését
- 5. Véglegesítés** – a kiegészítő melléklet és az üzleti jelentés ellenőrzése, az összhang és a teljesség vizsgálata, a munka áttekintése, a vélemény kialakítása, továbbá a szabályzatban rögzített esetekben a külső konzultációk és a szükséges minőség-ellenőrzés a jelentés kiadása előtt

# Egyéni könyvvizsgálói MER kialakításának szempontjai 4.

- **A tartalmi követelmények mellett további szempont, hogy a könyvvizsgálat milyen körülmények, személyi feltételek, technikai támogatottság mellett történik**
- **Ezek befolyásolhatják az etikai és szakmai feltételek mérlegelési szintjeit, a kialakított munkapapírok tartalmát, mennyiségét, az ellenőrzésre, áttekintésre vonatkozó listák arányát.**
- **Fontos: A MER a tényleges működési feltételeknek, valamint a tényleges gyakorlatnak megfelelően kerüljön kialakításra**

# Egyéni könyvvizsgálói MER kialakításának szempontjai 5.

- Az egyéni könyvvizsgáló által kidolgozott MER akkor is megfelel, ha **csak az alapvető területek szabályozására** tér ki
- A mintaszabályzat általánosságban, de valamennyi érintett témakörre vonatkozó előírást tartalmaz, ezért abból kiindulva kevés munkával elkészíthető az egyéni könyvvizsgáló saját MER szabályzata

# A mintaszabályzat

- **A mintaszabályzat egy sablon, ami tartalmazza a szabályozás minimális követelményeit, de egyben általános, ezért a könyvvizsgálónak egyedivé és a gyakorlatban alkalmazhatóvá kell tennie!**

# A mintaszabályzat kötelező kiegészítése 1.

1. A szabályzat címe nem lehet mintaszabályzat, helyette közölni kell **a könyvvizsgáló nevét, címét, működési formáját**, illetve társaság esetén annak nevét, címét, adatait
2. A szabályzat a **hatálybalépés** napjától alkalmazható, ezért ezt a dátumot rá kell vezetni a szabályzatra. Egyértelművé kell tenni azt is, hogy az adott napon folyamatban lévő, vagy ezt követően kezdődő megbízások esetén kell alkalmazni. Derüljön ki, hogy **ki, mikortól és mely megbízásokra vonatkozóan alkalmazza a szabályzatban foglaltakat.**

## A mintaszabályzat kötelező kiegészítése 2.

3. A szabályzatban be kell mutatni, hogy a könyvvizsgáló **milyen keretek között** végzi a munkát, van-e másik könyvvizsgáló, vannak-e asszisztensek. Ki jogosult szerződést kötni, kinek mire terjed ki a felelőssége. Rögzíteni kell, hogy **ki felelős** a szabályzatban foglaltak betartásáért, a minőség biztosításáért.
4. Meg kell határozni, hogy a könyvvizsgáló **milyen tevékenységeket végezhet** a megbízójának, illetve milyen szolgáltatásokat **nem nyújthat** részére.



## A mintaszabályzat kötelező kiegészítése 3.

5. Be kell mutatni, hogy a könyvvizsgáló milyen szempontok alapján mérlegeli és hogyan dokumentálja az **egyes megbízások elfogadását és megtartását**. Az összeállított kérdéslista a szabályzat mellékletét képezi.
6. A szabályzatban rögzíteni kell, hogy a könyvvizsgáló az elfogadásról és a visszalépésről **milyen nyilatkozatot ad**, továbbá azokat mennyi időn belül, hová továbbítja.

# A mintaszabályzat kötelező kiegészítése 4.

7. A szakmai feltételek biztosítása érdekében be kell mutatni, hogy a könyvvizsgáló milyen minősítéssel rendelkezik és hogyan gondoskodik a szakmai fejlődéséről. Milyen szakirodalmat kísér figyelemmel, milyen **továbbképzéseken** vesz részt. Asszisztensek esetén a szabályzatnak ki kell térnie a közreműködők képzésére, továbbképzésére is. Több közreműködő esetén foglalkozni kell a képzések teljesítésével, dokumentálásával és az elért színvonal értékelésével.

## A mintaszabályzat kötelező kiegészítése 5.

8. A mintaszabályzat tartalmazza, hogy milyen esetekkel kell a standard alapján **kiemelten foglalkozni**. Pl. a közérdeklődésű, vagy (meghatározott) kiemelt kockázatokat jelentő megbízásoknál megfelelő belső minőségellenőrt kell felkérni. Ezek kezelésére **csak elvi szinten tud kitérni a mintaszabályzat**, hiszen az egyes könyvvizsgálók eltérő módon viszonyulhatnak a kérdéshez.

# A mintaszabályzat kötelező kiegészítése 6.

A könyvvizsgálónak konkrétabban kell átgondolni a lehetséges megoldásokat, **előre meg kell határozni a legfontosabb döntési elveket, szempontokat.** Pl.

- a) milyen feladatot nem vállal,
- b) óvatosabb magatartást tanúsít, előírt minősítésű és tapasztalt külső szakértőt, minőségellenőrt kér fel

**Ha vállalt közérdeklődésű megbízást, akkor annak minőség-ellenőrzésével a szabályzatban és a gyakorlatban is foglalkozni kell!**

# A mintaszabályzat kötelező kiegészítése 7.

9. Be kell mutatni, hogy a könyvvizsgáló **milyen módszertant dolgozott ki és alkalmaz** annak érdekében, hogy munkáját a kockázatokra tekintettel **tervezze** meg, továbbá, hogy minden tervezett eljárást **elvégezzon** és azokat megfelelően **dokumentálja**. A követelmények akár számítógépes programmal, akár saját készítésű munkapapírokkal teljesíthetőek.

# A mintaszabályzat kötelező kiegészítése 8.

10. A minőség biztosításának feltétele, hogy a könyvvizsgáló meggyőződjön arról, hogy **minden szükséges eljárást elvégzett, elegendő és megfelelő bizonyítékkal rendelkezik** ahhoz, hogy megfelelő véleményt alakítson ki a beszámolóról. Ennek ellenőrzésére ki kell dolgozni egy kellően részletes áttekintő listát, ami a szabályzat mellékletét képezi.

# A mintaszabályzat kötelező kiegészítése 9.

11. A szabályzatban ki kell térni a **dokumentálás módszerére**, a dokumentumok kezelésére, megőrzési idejére. Célszerű bemutatni, hogy milyen formában készülnek a dokumentumok, melyeket milyen formában őriz meg a könyvvizsgáló. A beszámolót, a szerződést, a kapott nyilatkozatokat, a kiadott elfogadó nyilatkozatot, a visszalépés dokumentumait, a vezetői levelet, a harmadik féltől bekért megerősítéseket és a kiadott könyvvizsgálói jelentést papíralapon kell megőrizni!

# A mintaszabályzat kötelező kiegészítése 10.

12. Ügyelni kell arra, hogy a szabályzat - beleértve a csatolt mellékleteket is- **megfeleljen az alkalmazott gyakorlatnak**

Ha változik a gyakorlat, módosítani kell a szabályozást!

A kisvállalkozói módszertan vagy valamely program alkalmazása esetén az ott szereplő munkapapírt kell mellékletként csatolni, illetve annak számára kell hivatkozni



# A mintaszabályzat kötelező kiegészítése 11.

## 12. pont folytatása

- Bármely ellentmondás esetén törekedni kell annak kiküszöbölésére
- Aki önállóan, esetleg több segédanyag alapján gyűjti össze a munkapapírokat, annak célszerű először a **hivatkozási számokat** (referencia-számokat) **egységesíteni**, majd ezt követően kiválasztani a mellékletben megnevezett kérdéslisták azonosító jelét, számát

# MER gyakorlati hiányosságai 1.

A szabályzatok a mintaszabályzatok alapján készültek, de több esetben a **könyvvizsgáló csupán kinyomtatta a mintaszabályzatot.**

Gyakran **elmarad a szabályzat kiegészítése**, ezért nem azonosítható a könyvvizsgáló szabályzata, nem derülnek ki a működési jellemzők, nem igazolható a hatálybalépés, nem állapítható meg a gyakorlatban való alkalmazás kezdete.

## MÉR gyakorlati hiányosságai 2.

Általában hiányos a kockázatok mérlegelési módja – nem határozza meg a könyvvizsgáló, hogy **mely helyzetek, szituációk jelentenek számára magas kockázatot.**

Gyakori a pénzügyintézetű minősítéssel rendelkező könyvvizsgálók körében, hogy **csak kisebb takarékszövetkezet megbízását vállalják,** de nem térnek ki erre a szabályzatban.

Mások bizonytalanok lennének egy banki banki megbízás esetén, de **nem írják elő kötelezően a megfelelő külső konzultációt vagy egy tapasztalt minőségellenőr felkérését.**

## **MER gyakorlati hiányosságai 3.**

**Az egyéni könyvvizsgálók jellemzően nem foglalkoznak a szabályzat és a gyakorlati munkalapok összhangjával.**

**A szabályzatban legtöbbször a saját rendszerüktől függetlenül hivatkoznak a mellékletekre**

**Számítógépes programot használnak, de nem az abban szereplő referenciaszámokra hivatkoznak a szabályzatban**

**A könyvvizsgálónak nincs egységes rendszere, a munkalapokat különböző rendszerekből gyűjtötte össze és az ott hivatkozott, eltérő rendszerű referenciaszámmal együtt vette át.**

## **MER gyakorlati hiányosságai 4.**

**Az egyéni könyvvizsgálók szabályzata sokszor formai, nem dolgozzák ki a saját MER-t, nincs ellenőrzési rendszerük.**

**Ha egyébként a standardnak megfelel a végzett munka, akkor is fennáll a szabályzat és a gyakorlat ellentmondása, ami arra utal, hogy nem megfelelő a belső ellenőrzési rendszer, illetve nem működik hatékonyan.**

# MER ellenőrzés típusai

## Eltérő bonyolultságú rendszerek eltérő ellenőrzése

- 5 főnél több könyvvizsgálót foglalkoztató társaságokban dolgozó könyvvizsgálók, akiknél a teljes rendszer kerül ellenőrzésre
- egyéb formában dolgozó könyvvizsgálóknál, akik valamennyien egyéni rendszerben dolgoznak, egyszerűsített ellenőrzés történik

**Mindkettőnél közös követelmény:** legyen megfelelő rendszer, szisztéma, ami biztosítja a könyvvizsgáló számára, hogy munkáját a standardok szerint végzi – teljesüljön a MER lényege

# MER ellenőrzésének kérdőívei 1.

Az egyéni rendszert alkalmazó kisvállalkozások könyvvizsgálóinál a kérdőívek két szintje

**Könyvvizsgálók (egyének és társaságok) önértékelő kérdőívei a szabályzat tartalmával kapcsolatosak**

- Egyedül, asszisztens nélkül – 5/a/1.sz. melléklet
- Egyedül asszisztenssel – 5/a/3.sz. melléklet
- 2-5 fő könyvvizsgáló kis társasága asszisztens nélkül vagy asszisztenssel – 5/a/5.sz. melléklet

## MER ellenőrzésének kérdőívei 2.

Az egyéni könyvvizsgálók körében a kérdőívek két szintje

**Minőségellenőr által végzett helyszíni ellenőrzés kérdőívei a szabályzat alkalmazásával kapcsolatosak**

- Egyedül, asszisztens nélkül dolgozó könyvvizsgáló ellenőrzése – 5/a/2.sz. melléklet
- Egyedül asszisztenssel dolgozó könyvvizsgáló ellenőrzése – 5/a/4.sz. melléklet
- 2-5 fős, asszisztens nélkül vagy asszisztenssel dolgozó könyvvizsgálók társaságának ellenőrzése – 5/a/6.sz. melléklet



# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (1. kérdés)
- **1.1 Kialakította-e a könyvvizsgáló társaság a saját minőség-ellenőrzési rendszerét, valamint megtörtént-e annak vezetői jóváhagyása és hatályba léptetése?**
- Kell lennie egy saját szabályzatnak, amit a vezető jóváhagyott és érvényesként, kötelezőként alkalmaznak. A kiegészítés nélküli mintaszabályzat nem fogadható el.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (2. kérdés)
- **1.2. A szabályzat tartalma és terjedelme megfelel-e a társaság működési jellemzőinek, továbbá annak fennállása esetén hálózati hovatartozásának?**
- Akkor fogadható el, ha kitér a szabályozás a minőség-ellenőrzési rendszer minden elemére (mintaszabályzat), tartalmazza a munkavégzés, működés főbb jellemzőit, a minőségi munka kontrolljának módszerét.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (3. kérdés)
- **1.3. A vezető tisztségviselő aláírásával megerősített, a társaság által elvégzett önértékelés alapján megfelel-e a szabályzat az előírt követelményeknek?**  
(Igen, ha az önvizsgálat során adott igen válaszok aránya meghaladja a 80%-ot)
- A válasz során a szabályzat tartalmát értékeli a minőségellenőr. Ha az első két kérdésre „nem” választ kellett adni, akkor biztos, hogy nem felel meg a szabályzat a követelményeknek.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (4. kérdés)
- **2.1. Felmérték, összegyűjtötték és elemezték-e az előző évi ellenőrzés tapasztalatait, meghozták-e a szükséges intézkedéseket a hiányosságok megszüntetése érdekében?**
- A minőség-ellenőrzési rendszert cégszinten kell működtetni, fenntartani, vagy módosítani, fejleszteni, amit az intézkedések dokumentálása igazol.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (5. kérdés)
- **2.2. Értékelte-e a vezetés a munkatársak teljesítményét, megvalósult-e a megfelelő minőségű munka ösztönzése?**
- A minőség-ellenőrzési rendszer hatékony működtetésének fontos eszköze, hogy minden közreműködő (könyvvizsgálók és asszisztensek) teljesítményét értékeljék, a jó munkát elismerjék, továbbá, ha nem felel meg a munka minősége, akkor szankcionálja azt a vezetés.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (6. kérdés)
- **3.1. A kiválasztott megbízásoknál a saját szabályozásának megfelelően dokumentálták-e a függetlenségi és összeférhetetlenségi követelmények érvényesülését a megbízókkal kapcsolatosan a munkatársak tekintetében, illetve a közreműködő szakértők esetén?**
- Az alkalmazott ellenőrző lista tartalmazza-e mindazokat a kérdéseket, melyek megfelelő értékelése esetén a főbb etikai követelmények érvényesülnek.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (7. kérdés)
- **3.2. Be tudta-e mutatni a társaság a függetlenséggel és összeférhetetlenséggel érintett gazdálkodók folyamatosan vezetett és évenként aktualizált listáját?**
- Amennyiben több munkatárs működik közre a könyvvizsgálat során, akkor annak érdekében, hogy mindenki megfelelő nyilatkozatot adjon, mindenkinek ismerni kell az érintett gazdálkodókat. Ez csak az időszerű és teljeskörű lista ismeretében lehetséges. Egyedüli könyvvizsgálónál is elvárható, hogy a könyvvizsgáló szabályozza a saját nyilvántartási módszerét és annak aktualizálását.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (8. kérdés)
- **4.1. A kiválasztott megbízásoknál a saját szabályozásának megfelelően alkalmazta-e a társaság az ügyfél elfogadására / megtartására vonatkozó ellenőrző listát?**
- A szabályzat mellékleteként ki kell dolgozni a követelményeknek megfelelő listát, amit a gyakorlatban alkalmazni kell. Ha az ellenőrző lista nem megfelelő vagy nem azt alkalmazzák, akkor a tartalmi hiányosságok miatt „nem” választ kell adni.



# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (9. kérdés)
- **4.2. Megbízástól való visszalépés esetén alkalmazta-e a társaság az ügyfélkapcsolat megszakítására vonatkozó eljárásokat, továbbá eleget tett-e a bejelentési kötelezettségeknek?**
- Ha nem történt visszalépés, akkor a válasz N/É. Ha volt visszalépés a társaságnál, akkor ellenőrizni kell, hogy dokumentálták-e annak okait és megtörténtek-e írásban a szükséges bejelentések (ügyfél, cégbíróság, közfelügyelet). A szabályzatnak minden esetben tartalmazni kell a visszalépéssel járó intézkedéseket.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (10. kérdés)
- **5.1. A kiválasztott megbízásokat a szakmai, jogi szabályozásokra és a rendelkezésre álló idő- és erőforrás tényezőkre tekintettel vállalta, illetve teljesítette-e a társaság?**
- Ellenőrizni kell, hogy a megbízás elfogadása / megtartása során mérlegelték-e, hogy a minősítés, a gyakorlat, a rendelkezésre álló idő és erőforrás alapján lehetséges-e a megfelelő minőségű munka elvégzése és megfelelő jelentés kibocsátása. Ha a kiválasztott megbízások könyvvizsgálata nem megfelelő, akkor a teljesítés nem a szakmai, jogi szabályozásoknak megfelelően történt.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (11. kérdés)
- **5.2. Értékeli-e a vezetés a munkatársak teljesítményét, biztosítja-e, hogy a munkatársak a megfelelő minőségi munka végzésében legyenek érdekeltek, rendelkezésre állnak-e az erről szóló előző évi dokumentumok?**
- A minőségi követelmények szem előtt tartása érdekében a vezetés köteles figyelemmel kísérni és értékelni a munkatársak teljesítményét. Ennek megtörténtét az erről készült dokumentáció igazolja.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (12. kérdés)
- **6.1. Kidolgozta-e és be tudja-e mutatni a társaság a standardoknak megfelelő könyvvizsgálati munka elősegítése érdekében alkalmazott számítógépes programot, vagy rendszeresített munkapapírokat, ellenőrző listákat?**
- A minőség-ellenőrzési rendszer akkor működtethető hatékonyan, ha a rendszer minden elemére vonatkozóan tartalmazza a legfontosabb eljárásokat és megköveteli azok dokumentálását. A könyvvizsgálói munka egészét vagy számítógépes program segítségével, vagy saját maguk által kialakított rendszerben kell dokumentálni. Ez utóbbi esetben a MER dokumentumok formáját és tartalmát a működési jellemzők, a szervezet bonyolultsága és a megbízások összetétele alapján kell kialakítani – van-e ilyen?

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (13. kérdés)
- **6.2. Alkalmazták-e a társaság könyvvizsgálói a megfelelő tartalmú áttekintő listát a vélemény kialakítása előtt?**
- A jelentés megfogalmazása előtt minden esetben kötelező áttekinteni, hogy minden munkafolyamatot elvégeztek, dokumentáltak és ezek eredménye tükröződik a kialakított véleményben. A minőség-ellenőrzési rendszer csak akkor működik elfogadhatóan, ha megfelelő áttekintési listát dolgoztak ki és ezt alkalmazzák a munka során.

# MÉR ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (14. kérdés)
- **6.3. Mérlegelték-e a könyvvizsgálók a belső vagy külső szakértővel történő konzultáció szükségességét a követelményeknek megfelelő szempontok szerint?**
- A minőségellenőrzési rendszer része a mérlegelési szempontok rögzítése arra vonatkozóan, hogy szükség van-e másik szakemberrel történő konzultációra. A konzultáció történhet másik könyvvizsgálóval, pénzügyi szakemberrel, műszaki szakértővel, informatikussal stb.
- A mérlegelési szempontokat minden megbízásnál át kell tekinteni ahhoz, hogy meg tudja ítélni a könyvvizsgáló hogy az adott megbízásnál kell-e konzultálnia másik szakemberrel.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (15. kérdés)
- **6.4. A külső vagy belső szakértővel történő konzultáció esetén rendelkezésre állnak-e annak dokumentumai, beleértve annak vizsgálatát is, hogy a szakértő rendelkezik a megfelelő szakmai és egyéb speciális ismeretekkel, gyakorlattal?**
- Amennyiben nem volt szükség konzultációra, akkor nem értelmezhető a kérdés. Ha sor került konzultációra, akkor a szakértő alkalmasságát ellenőrizni kellett és a konzultáció eredményét dokumentálni kellett.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (16. kérdés)
- **6.5. Mérlegelték-e a könyvvizsgálók a független minőségvizsgáló áttekintésének szükségességét a követelményeknek megfelelő szempontok szerint?**
- A MER egy fontos követelménye a független minőségvizsgáló áttekintési feltételeinek rögzítése. A követelmény betartásához minden megbízásnál legalább a tervezési szakaszban mérlegelje, hogy adott esetben szükséges-e a minőségvizsgáló felkérése.



# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (17. kérdés)
- **6.6. Tőzsdén jegyzett vagy közérdeklődésre számot tartó megbízó esetén megtörtént-e a független könyvvizsgálói áttekintés?**
- Amennyiben nem volt tőzsdén jegyzett megbízó vagy közérdeklődésre számot tartó megbízás, akkor nem értelmezhető a válasz. Ha volt, akkor azt kell értékelni, hogy a felkért független könyvvizsgáló, mint minőségvizsgáló elvégezte-e a könyvvizsgáló munkájának áttekintését.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (18. kérdés)
- **6.7. Független minőségvizsgáló áttekintése esetén rendelkezésre állnak-e a részletes felülvizsgálat dokumentumai?**
- Ha nem volt indokolt független minőségvizsgáló kijelölése, akkor a válasz N/É. Ha indokolt volt, akkor annak megtörténtéről dokumentumokkal kell rendelkezni.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (19. kérdés)
- **7.1. Dokumentáltan igazolták-e, hogy a szabályzatot a munkatársak is megismerték?**
- A szabályzatban megfogalmazott követelmények minden közreműködő személyre vonatkoznak, ezért azt minden munkatársnak meg kell ismerni. Ez a pénzmosási szabályok megismerési gyakorlatával egyezően dokumentálható egy lista aláírásával, vagy a szabályzat szignálásával, esetleg külön nyilatkozattal. Egyéni, asszisztens nélkül dolgozó könyvvizsgáló esetén nem szerepel ez a kérdés.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (20. kérdés)
- **7.2. Dokumentáltan igazolták-e, hogy az etikai követelményeknek a munkatársak valamennyien megfelelnek?**
- Az etikai követelmények minden közreműködő személyre vonatkoznak, ezért minden közreműködő munkatárs köteles az önellenőrző listát átnézni és a feltételek teljesüléséről nyilatkozni. Egyéni, asszisztens nélkül dolgozó könyvvizsgáló esetén nem szerepel a kérdés, de külső szakértő, illetve független minőségvizsgáló felkérése esetén, rájuk is vonatkozik az ellenőrzési kötelezettség.

# MER ellenőrzésének kérdőívei

- 5/a/6.sz. melléklet (21. kérdés)
- **7.3. Dokumentáltan ellenőrzik-e, hogy az egyes könyvvizsgálók áttekintették és ellenőrizték a munkatársaik által végzett munkát és figyelembe vették annak eredményét a vélemény kialakításakor?**
- Az asszisztens közreműködése ellenére a megfelelő vélemény kialakítása az aláíró könyvvizsgáló felelőssége, ezért minden munkát ellenőriznie kell, minden munkapapírt át kell tekintenie. Ennek megtörténtét a mások által készített munkapapírok aláírása, valamint a munka egészéről készített áttekintő lista dokumentálja.

**Köszönöm a figyelmet!**